

Sport

*„A fociban az a lényeg, hogy a labdát ahhoz passzold,
akín ugyanolyan színű mez van, mint rajtad.”*

Hofi Géza

Szociológusok szerint a küzdő- és csapatsportok a harci versengés civilizált-szelídített változatai. Színkommunikációs szempontból bizonyosan így van, a sportban több párhuzamot is találunk a [katonaság](#) színhasználatával. A sportmezek színei éppolyan élénkek, mint a középkori uniformisok, és az ellenfelek egymástól ennél eltérőbb színeket viselnek.

A mai sportoknak számos előzménye van a régmúltban: az ókori görög olimpiákon még meztelenül léptek a porondra. A római [kocsiversenyeknek](#) ma modern változatai vannak. Az eredetileg a császári kocsihajtó versenyek megszervezésével megbízott két csoport és szimpatizánsai („szurkolói”) legalább olyan heves őrzöngéseket produkáltak, mint a mai futball lelátók népe. A lovagi tornák, látványos erőpróbák a középkori ember szórakozását szolgálták, a lovagok és segítőkik határozott színjeleket viseltek.

A futballmez színe

A modern futball kialakulásának kezdetén, a 19.század végén sokszor egyszerű fekete (klott-) nadrágban és fehér trikóban játszottak a csapatok, de aztán gyorsan elterjedt a színes mez, ami színkódként is működött.

Focimezek, anno...

Angol futballklubok (Sunderland, Bristol, Northampton) játékosai az Ogden cég cigarettás dobozain, 1906

Kép forrás:

<http://spartacus-educational.com/CIGogdens.htm>

Felhasznált és ajánlott irodalom:

Atkinson – Hilgard:
Pszichológia

Dambeck:
Winners wear red

Maglia azzurra (Italia) -
Wikipedia [olasz]

Marosi:
A magyar válogatott
meztörténete

***

[Irodalom, nyomtatott \(P\)](#)
[Irodalom, elektronikus \(E\)](#)

A sportklubok leggyakoribb színei a *vörös, kék, fehér, fekete*, ritkábbak a *zöld, sárga* és az átmeneti színek (*lila, narancs, rózsaszín*). Barna és szürke mezről nem tudok.

A szembenálló csapatoknak –a „harcosoknak”– meg kell különböztetniük magukat, és erre kiválóan alkalmas a szín. A csapatsportoknál fontos, hogy a játékosok a szemük sarkából, és a szempillantás tört része alatt el tudják dönteni, ki az ellenfél és ki a csapattárs – és a szín a leggyorsabban felfogható vizuális jel. (Atkinson 2005:185)

Klubszínek: Barcelona FC

Messi és a Camp Nou stadion lelátói. A klub színei: kék és gránátvörös (katalánul *blaugrana*, spanyolul *azulgrana*)

Kép forrás:

1. <http://careinfo.in/2015/03/one-more-record-made-by-barcelona-star-lionel-messi/>
2. <http://www.fotolog.com/knomerayesk0lega/41842065/>

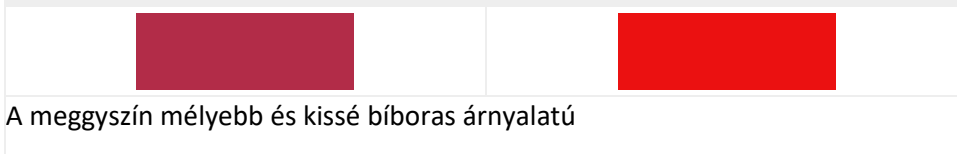
Ma a sportkluboknak egy vagy két (olykor három) azonosító színük van, mint hajdan a hadseregeknek volt, ezek alkalmasak a mez felső és alsó részének, ill. a lábszárvédő színének variálására. A sportmédiában a színeikkel utalnak egy csapatra: „a piros-kékek”, „a zöld-fehérek”. Külön színösszeállítás van az otthoni és külön az idegenben való játékhoz, továbbá a kapus teljesen más színt visel, hiszen őt is meg kell különböztetniük a játékosoknak a csata hevében.

Magyar mezek

A magyar futballmez-történelmen végigvonuló színek –a piros (vagy ennek árnyalatai), a fehér és egy kevés zöld– a nemzeti zászló, ill. a 19.századi huszárvisélet színeit követik. Már első válogatott meccsünkön is meggyvörös mezt viseltünk (Bécsben, 1902-ben), a házigazda osztrákok fehér-feketében voltak, ami az ő régi uniformisukra „rímelt”.

A meggyvörös évtizedeken át volt jellegzetes színe az itthon szereplő csapatnak, később (a 1970-es évektől) lassan a piros világosabb árnyalata váltotta fel.

Meggyvörös és piros

A zöld a lábszárvédő színe, és kisebb felületeken (szegély, csík, egyéb minta) fordul még elő. (Marosi 2012)

Itthon és idegenben

Meggypiros(?), fehér és zöld a magyar válogatott színei.
Az idegenben szokásos mez tiszta fehér, kevés piros dísszel (2011).

Kép forrás:
<http://sportgeza.hu/futball/postmaol0823/>

Az olasz és holland válogatott

A nemzeti futballválogatottak színeinek tradíciói vannak, többnyire a nemzeti zászló színeiből tevődnek össze, mint a magyaroké, franciáké, braziloké, de vannak kivételek, mint az olasz és a holland csapaté.

1911 januárjában Milánóba várták a magyar válogatottat, barátságos mérkőzésre. Ekkor az olaszok úgy döntöttek, hogy a hagyományos fehér-fekete mez helyett királyuk tiszteletére kékbe öltöznek. A Savoya-házbeli olasz királyok rendszerint kék katonai kabátot hordtak, így lett az olasz válogatott az „azzurri”, vagyis a „kékek”. (Maglia azzurra (Italia))

Azzurri

II. Viktor Emanuel király portréja és az olasz válogatott

Kép forrás:

1. http://www.favaritvideo.com/o8zjG_hHKAo/video/Vittorio-Emanuele-II-il-Re-galantuomo-La-mostra-a-Palazzo-Reale.html

2. ?

A holland nemzeti tizenegy szintén a királyi család, az [Orániaiak](#) színét választotta.

Oranje

Orániai IV. Vilmos portréja (18.sz. eleje), és a holland válogatott

Kép forrás:

1. http://familypedia.wikia.com/wiki/Willem_IV_van_Oranje-Nassau_%281711-1751%29/ahnentafel

2. http://bravesandbirds.blogspot.hu/2006_06_01_archive.html

Ritka mez-színek

A Borussia Dortmund csapatának színe a sárga és fekete. A sárga igen ritka az európai klubszínek között, ahogy évszázadokkal ezelőtt a katonai uniformisok

között is csak elvétve fordult elő – szinte egyedül a porosz hadseregben. Ha tudjuk, hogy a *Borussia* név latinul Poroszországot jelent, már nem olyan meglepő a klub színválasztása.

Poroszok

Porosz katonatisztek (18.sz.) és a Borussia Dortmund játékosai (2008)

Kép forrás:

1. <http://www.prusko.estranky.cz/clanky/pruska-armada.html>
2. <https://www.flickr.com/>

A lila is igen ritka, nálunk az Újpest, a nagy külföldi csapatok közül a firenzei Fiorentina viseli.

Lilák

Újpest (UTE)

Fiorentina

Kép forrás:

1. <http://www.ute1885.hu/hirek/>
2. <http://m.goal.com/s/en/news/2735408/>

A [rózsaszín](#) ma sok kultúrában egyértelműen nőies, sőt kislányos színnek számít,

mégis előfordul futballcsapatok színeként. Ilyen pl. a Palermo rózsaszín-fekete (*rosanera*), és a Hamburg S.V. 1980 táján idegenben viselt meze.

Rózsaszín

U.S. Palermo
(a kapus inverz színekben!)

Hamburg S.V. (1980 körül)

Néhány más sportág színekódja

Kerékpár

A legrangosabb európai kerékpáros körversenyek a francia Tour de France, az olasz Giro d'Italia és a spanyol Vuelta, mindegyikben precíz színekód-rendszert dolgoztak ki. A francia versenyben élen álló viseli a sárga trikót (*Maillot jaune*), az olaszban a rózsaszínűt (*Maglia rosa*), a spanyol Vuelta fő mezzsíne pedig a vörös (*Maillot rojo*).

Kerékpáros körversenyek

Az összetett versenyben vezető trikója:
Contador a francia és az olasz körverseny élén

Kép forrás:

1. http://www.cyclinghalloffame.com/riders/rider_bio.asp?rider_id=912
2. <http://www.royalsportivevents.com/Cycling-p356.htm>

Az eredményt az összesített idő alapján számolják ki, és aki az utolsó szakasz után is felültheti, az a verseny végső győztese. Különböző színek jelzik a pontverseny

győztesét, a hegyi szakaszok legjobbját, az ifjúsági versenyben élen állót, stb.

Dzsúdó, karate

A távol-keleti küzdősportokban színes övekkel jelzik az előmenetelt: kezdő szinten fehér, majd sárga, narancs, zöld, kék, lila, barna, vörös végül fekete. Eredetileg ugyanazt az övet festették az újabb és újabb színre, így az egyre sötétebb lett.

Karate

Az övszínek az előmenetelt jelzik

Kép forrás:

1. <http://www.allcitykarate.com/index.cfm?page=12>
2. <http://www.digitaljournal.com/image/75547>

Egyéb színjelek a sportban

Az olimpiai öt karika színei az öt kontinenst jelképezik.

Olimpia

A kék karika Európát, a fekete Afrikát, a vörös Amerikát, a sárga Ázsiát, a zöld Ausztráliát jelképezi

A futballban a bírók sárga lapja a figyelmeztetést, a piros pedig a tiltást-büntetést jelenti.

Futballbíró

A sárga lappal figyelmeztet, a pirossal a tiltást-büntetést jelzi

Kép forrás:

<http://www.paginasiete.bo/brasil-2014/2014/5/23/sigo-pensando-queda-corto-22191.html>

Győz a piros!

A színeknek a sportban játszott szerepe a pszichológusok érdeklődését is felkeltette (Dambeck). A durham-i egyetem két kutatója, Hill és Barton a 2004-es Athéni Olimpia három küzdősportágának eredményeit vizsgálták, összevetve a versenyzők öltözetének színével. Elemzésük szerint az esetek átlag 55 százalékában a vörös színeket viselő nyert. Egy kísérletük szerint a versenyt videón figyelő bírók 13%-kal gyakrabban hoznak a vörös mezt viselőnek kedvező döntéseket, akkor is, ha (digitális manipulációval) megváltoztatják a játékosok ruhaszíneit. A két kutató megvizsgálta az angol Premier League 1947-2003 közötti eredményeit is, és kiderítette, hogy a négy legsikeresebb angol csapat közül három vörös színekben játszik: a Manchester United („vörös ördögök”), a FC Liverpool („vörösök”) és a FC Arsenal.

Diadal

Manchester United, 2008

Kép forrás:

<http://www.sports.ru/tribuna/blogs/oldform/485690.html>

E jelenségek magyarázata nem, az viszont régóta ismert, hogy az ambiciózus és domináns férfiak szeretik a vöröset. A pirosban játszó elszántabb, „vérszomjasabb”, az ellenfelet pedig „megfélemlíti” a harcias szín és talán több szurkolója van a piros csapatoknak – ám mindez nincs kellően alátámasztva adatokkal. Vannak kutatók, akik vitatják, és a véletlennek tulajdonítják az összefüggést.

Szurkolók színhasználata

A fanatikus szurkolók mindig a csapat színeivel jelölik és azonosítják magukat: trikójuk, sapkájuk, sáljuk, a csapatzászlók és egyéb tárgyaik messziről hirdetik a hovatartozást. A szín ebben az esetben közösségkovácsoló, az identifikáció és a győzelmet elősegítő *színmágia* eszköze.

Szurkolók

Argentín zászlóerdő

Spanyol zászlóerdő (dél-afrikai futball vb, 2010)

Kép forrás:

1. <http://metromarks.tumblr.com/>
2. <http://www.beritasemasa.com.my/video-pesta-juara-piala-dunia-2010-sepanyol>

Néhány éve a színes [arcfestés](#) újbóli terjedése bizonyítja, hogy a törzsi jelvények sem sülyedtek el véglegesen a modern civilizációban. Az arcfestés funkciója általában az identitás jelzése, régen az ellenfél megfélemlítése volt, a szurkolók között pedig a karneváli hangulat kelléke.

Szurkolók - arcfestés

Dél-afrikai és holland szurkolók, a 2010-es futball vb-n

Kép forrás:

1. http://en.wikipedia.org/wiki/Youth_in_South_Africa
2. <https://www.pinterest.com/annlorac/quotes-for-ignorant-people/>